Dosarul nr. 2rc-233/24 Judecător: Gheorghe
Stratulat
2-18154553-02-2rc-19072024

D E C I Z I E

30 ianuarie 2025 mun.

Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

în componentă:

Președintele ședinței, judecătorul Marina

Anton

Judecătorii Dorin Dulghieru și Constantin

Roșca

examinând cerere de recurs declarată de ***S.R.L "Călătorul",*** în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de S.R.L „Călătorul" împotriva Primăriei or. Durlești, Consiliului or. Durlești, "Mobvaro-M" S.R.L privind încasarea despăgubirii, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 22 mai 2024, prin care s-a admis excepția de tardivitate și s-a respins cererea S.R.L "Călătorul" de repunere în termenul de prescripție, cu respingerea acțiunii ca tardivă,

c o n s t a t ă:

La 08 februarie 2018, S.R.L „Călătorul" a depus cererea de chemare în judecată împotriva Primăriei or. Durlești, Consiliului local Durlești și S.R.L „Mobvaro-M" privind încasarea sumei, în mărime de 680 000 lei.

Prin încheierea din 18 mai 2020, s-a scos de pe rol, cererea de chemare în judecată depusă de S.R.L "Călătorul" împotriva Primăriei or. Durlești, Consiliului local Durlești și S.R.L „Mobvaro-M" cu privire la repararea prejudiciului cauzat. (f.d.205-208, Vol.I)

La 15 iunie 2020, prin intermediul Direcției evidență și documentare procesuală a instanței, din partea reprezentantului reclamantului S.R.L „Călătorul", Cotorobai Valentin a parvenit cererea de repunere pe rol a cererii de chemare în judecată. (f.d.216-218, Vol.I)

Prin încheierea din 03 iulie 2020, s-a respins ca neîntemeiată cererea formulată de reprezentantul reclamantului S.R.L „Călătorul", Cotorobai Valentin privind anularea încheierii din 18 mai 2020, prin care cererea de chemare în judecată depusă de S.R.L "Călătorul" împotriva Primăriei or. Durlești, Consiliului local Durlești și S.R.L „Mobvaro M" cu privire la repararea prejudiciului cauzat, a fost scoasă de pe rol și privind repunerea pe rol a cererii de chemare în judecată, care a fost atacată cu recurs. (f.d.223-227,235-237, Vol.I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău, din 21 ianuarie 2021, s-a admis recursul declarat de S.R.L „Călătorul".

S-a casat încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 03 iulie 2020, în cauza civilă pe marginea cererii de chemare în judecată depusă de S.R.L "Călătorul" împotriva Primăriei or. Durlești, Consiliului local Durlești și S.R.L ,,MobvaroM" cu privire la repararea prejudiciului cauzat și s-a emis o încheiere de admitere a cererii S.R.L "Călătorul" de anulare a scoaterii de pe rol.

S-a anulat încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 18 mai 2020, emisă în cauza civilă intentată pe marginea acțiunii depuse de S.R.L "Călătorul" împotriva Primăriei or. Durlești, Consiliului local Durlești și S.R.L ,,Mobvaro-M" cu privire la repararea prejudiciului cauzat. S-a remis cauza la rejudecare la Judecătoria Chișinău. (f.d.36-40,42-44,Vol.II)

La 14 mai 2021, prin intermediul Direcției evidență și documentare procesuală a instanței, din partea reprezentantului reclamantului S.R.L "Călătorul", Cotorobai Valentin a parvenit cererea privind strămutarea cauzei. (f.d.60-61,Vol.II).

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, s-a respins ca neîntemeiată cererea formulată de reprezentantul reclamantului S.R.L ,,Călătorul", Cotorobai Valentin de strămutare la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a pricinii civile inițiate la cererea de chemare în judecată depusă de către S.R.L ,,Călătorul", Cotorobai Valentin cu privire la strămutarea cauzei după competență la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, înaintată în cadrul pricinii civile inițiate la cererea de chemare în judecată depusă de S.R.L ,,Călătorul" împotriva Primăriei or. Durlești, Consiliului local Durlești și S.R.L ,,Mobvaro-M" cu privire la repararea prejudiciului cauzat. (f.d.62-66,Vol.II)

Prin încheierea din 25 noiembrie 2021, s-a dispus redistribuirea cauzei civile nr. 2c72/2018 la cererea de chemare în judecată depusă de S.R.L "Călătorul" împotriva Primăriei or. Durlești, Consiliului local Durlești și S.R.L ,,Mobvaro-M" cu privire la repararea prejudiciului cauzat, aleatoriu, prin intermediul PIGD, unui alt judecător specializat în materie civilă, pentru examinare. (f.d.94,Vol.II)

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 03 decembrie 2021, cererea menționată a fost acceptată spre examinare în procedura contencioasă, cu numirea ședinței de pregătire a cauzei pentru dezbaterile judiciare pentru 10 februarie 2022, ora 12:00. (f.d.96,Vol.II)

La 10 martie 2023, prin intermediul Direcției evidență și documentare procesuală a instanței, din partea reprezentantului pârâtului Consiliul or. Durlești, avocatul Croitoru Pavel, a parvenit cererea cu privire la ridicarea excepției de tardivitate. (f.d.149,Vol.II)

În motivarea cererii reprezentantului pârâtului Consiliul or. Durlești, avocatul Croitoru Pavel, relatează că, în urma studierii acțiunii depuse de către reclamantul S.R.L ,,Călătorul" împotriva Consiliului or. Durlești, Primăria or. Durlești, ,,Mobvaro M" S.R.L privind încasarea despăgubirilor, aceasta urmează a fi declarată tardivă, întrucât a fost depusă peste termenul de prescripție extinctivă, din următoarele considerente.

Afirmă că, la data de 30.12.1998, în baza deciziei nr.1/14 din 18.07.1995, reclamantul S.R.L ,,Călătorul" şi pârâtul Primăria or. Durlești au încheiat contractul de arendă funciară din 30.12.1998, pe un termen de 10 ani, asupra unui lot de pământ situat pe str. *****, Durlești, cu suprafața de 8000 m2, pentru parcarea automobilelor. 13. Menționează reprezentantul pârâtului că, la data de 27.05.2008, a fost încheiat acord adițional la contractul de arendă funciară f/n din 30.12.1998, conform căruia părțile au decis că S.R.L ,,Călătorul" va deține în arendă terenul cu nr. cadastral *****, din str. *****, cu suprafața de 0,5948 ha,

pentru o perioadă de 20 de ani.

Subliniază că, în anul 2009, în urma verificării contractelor de arendă funciară, Primăria or. Durlești a constatat că Decizia Primăriei or. Durlești nr. 1/14 din 18.07.1995, în baza căreia a fost încheiat contractul de arendă funciară cu reclamantul S.R.L „Călătorul", nu se referă la S.R.L „Călătorul". 15. Reține că la data de 31.07.2009, a fost adoptată decizia Consiliului or. Durlești nr. 7.13 din 31.07.2009 „Cu privire la formarea bunurilor imobile" prin care sa dispus anularea Contractului de arendă funciară încheiat între Primăria or. Durlești şi S.R.L „Călătorul", asupra terenului cu nr. cadastral *****, din. str. *****.

Susține că decizia Consiliului or. Durlești nr.7.13 din 31.07.2009 a fost menținută de instanța de judecată prin decizia Curții de Apel Chișinău nr. 3a-l841/14 din 29.01.2015, Decizia Curții Supreme de Justiție nr. 3r-187/14 din 03.09.2014 şi încheierea Curții Supreme de Justiție nr. 3rh- 55/15 din 03.06.2015. Astfel, urmare a emiterii deciziei Consiliului or.Durlești nr.7.13 din 31.07.2009, reclamantul nu mai deține dreptul de arendă asupra terenului cu nr. cadastral *****, din str. *****.

Mai mult ca atât, ultima autorizație de parcare, a fost eliberată reclamantului la data de 15.12.2008. pentru o perioadă de un an, fapt confirmat prin Hotărârea Judecătoriei Buiucani nr.3469/2015 din 01.07.2015, prin care s-a respins cererea S.R.L „Călătorul" împotriva Primăriei or. Durlești cu privire la obligarea pârâtului a prelungi autorizația de parcare.

Prin urmare, consideră cu certitudine că începând cu anul 2010, S.R.L „Călătorul" nu avea dreptul să-și desfășoare activitatea sa, pe terenul cu nr. cadastral *****, în lipsa unui contract ce arendă şi în lipsa unei autorizații de parcare valabile.

Totodată, prin decizia Consiliului or. Durlești nr.3.10.1 din 06.03.2012 cu privire la formarea bunului imobil, s-a permis formarea bunului imobil şi înregistrarea lui după APL la OCT Chișinău: terenul intravilan cu suprafața de 0,5253 ha şi terenul cu suprafața de 0,0695 ha, format din terenul cu nr. cadastral *****, din suprafața de 0,5948 ha, amplasat or. Durlești, str. *****.

Subsecvent, prin decizia Consiliului or.Durlești nr. 4.11.3 din 30.05.2013 cu privire la examinarea cererilor s-a respins cererea administratorului S.R.L „Călătorul", Vasile Cotorobai privind anularea deciziei Consiliul orașului Durlești nr. 3.10.1 din 06 martie 2012.

Subliniază că deciziile Consiliului local Durlești nr. 3.10.1 din 06.03.2012 şi nr. 4.11.3 din 30.05.2013, au fost menținute prin Hotărârea Judecătoriei Buiucani nr. 3-407/15 din 24.09.2015 şi prin Decizia Curții de Apel Chișinău nr. 3a-2004/2015 din 09.02.2016. 22. Totodată, la data de 18.03.2013 a fost desfășurată licitația "cu strigare" de vânzare-cumpărare a terenurilor proprietate publică, anunțul privind licitația în cauză a fost publică a fost publicată în Monitorul Oficial. Deci în lista bunurilor expuse pentru vânzarea bunului inclusiv şi lotul nr. 6, la licitație a fost expus terenul aflat în litigiu.

Evidențiază faptul că, la momentul expunerii la licitație, asupra terenului nu erau careva interdicții. Astfel că, urmare a efectuării licitației, S.R.L „Mobvaro M" a devenit câștigător al licitării lotului.

Susține că, reclamantul S.R.L "Călătorul" a contestat rezultatele licitației, rezultate care au fost menținute prin Decizia Colegiului Civil al Curții de Apel Chișinău ne. 3a-1841/14 din 29.01.2015, prin decizia Curții Supreme de Justiție nr. 3ra-775/15 din 30.09.2015 şi încheierea Curții Supreme de Justiție nr. 3rh-88/16 din 28.09.2016.

Menționează că, deși reclamantul declară că drepturile sale au fost încălcate prin Contractul de vânzare-cumpărare din 09.02.2015, încheiat între S.R.L „Mobvaro M" şi

Primăria or. Durlești, reieșind din multitudinea faptelor expuse mai sus, considerăm că Contractul de vânzare-cumpărare din 09.02.2015, în nici un mod, nu-i încalcă drepturile reclamantului.

De fapt, reclamantul a invocat un temei formal pentru a crea iluzia depunerii acțiunii în termen, or, reclamantul urma să depună o astfel de acțiune în perioada 2010 -2013. 27. Totodată, reieșind din probatoriu prezentat de reclamant, fără a ne referi la temeinicia acestor probe, rezultă că reclamantul a făcut anumite cheltuieli în perioada 1999-2009, iar dacă să ținem cont de Concluzia specialistului nr. 102 din 29.11.2019, prin care se menționează că reclamantul a efectuat cheltuieli până în anul 2012, rezultă că cel târziu începând cu anul 2013, a început să curgă termenul de înaintare a acțiunii cu privire la despăgubire, termen care a expirat în anul 2016.

În orice caz, având în vedere faptul că reclamantul a înaintat acțiunea la data de 08.02.2018, consideră că acțiunea reclamantului a fost depusă cu depășirea termenului de prescripție prevăzut la art. 1424 alin. (1) din Cod civil. Inter alia, pârâtul își motivează cererea privind ridicarea excepției de tardivitate în baza următoarelor prevederi legale: art. 1424 alin. (1) Cod civil, art. 186^1 Cod de procedură civilă.

La 15 ianuarie 2024, prin intermediul Direcției evidență și documentare procesuală a instanței, din partea reprezentantului reclamantului a parvenit referința la cererea cu privire la ridicarea excepției de tardivitate, prin care a solicitat respingerea cererii privind excepția de tardivitate.(f.d.190-205,Vol.II)

De esență concluzionează că, cererea de chemare în judecată a fost depusă la 08.02.2018, iar contractul de vânzare-cumpărare din 09.02.2015, încheiat între S.R.L „Mobvaro M" şi Primăria or. Durlești, iar termenul de prescripției extinctivă de 3 ani nu a expirat. Deci în cazul dat nu poate fi vorba nici de o tardivitate a termenului de prescripție extinctivă.

Reține că, Decizia Consiliului or. Durlești nr. 7.13 din 31.07.2009, este una ilegală, din motiv că Primarul Primăriei Durlești nu a emis nici o dispoziție de anulare a contractului de arendă din 30.12.1998, modificat prin acordul adițional nr. 3 din 27 mai 2008.

Prin urmare, S.R.L „Călătorul", nu a fost lipsit de dreptul de arendă a pământul, fiind luați 52,53 ari și lăsați 0,0695 ari. 36. Luând în considerație că Primăria Durlești, a recepționat bani de la S.R.L „Călătorul" până la termenul de 09.02.2015, când a fost emis contractul vânzare-cumpărare între Primăria Durlești și S.R.L „Mobvaro-M".

Subliniază că, în caz că instanța va constata încălcarea termenului de prescripție extinctivă, solicită repunerea în termenul dat.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 22 mai 2024, s-a admis cererea privind excepția de tardivitate a acțiunii depusă de Consiliul or. Durlești.

S-a respins ca tardivă cererea de chemare în judecată depusă de S.R.L "Călătorul" împotriva Primăriei or. Durlești, Consiliului or. Durlești, „Mobvaro-M" S.R.L privind încasarea despăgubirii.

S-a respins cererea S.R.L „Călătorul" privind repunerea în termenul de prescripție.

La 11 iunie 2024, S.R.L „Călătorul" a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 22 mai 2024, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii, cu restituirea pricinii la rejudecare.

În motivarea recursului recurentul a invocat că nu este de acord cu încheierea primei instanțe din 22 mai 2024, deoarece o consideră că neîntemeiată și pasibilă anulării.

Astfel, indică recurentul că instanța de fond nu s-a expus în nici un mod asupra argumentelor invocate de către reclamant pe marginea excepției de tardivitate.

In al doilea rând, susține că la 10 martie 2023 , adică după 5 ani de când a fost depusă cererea de chemare în judecată reprezentantul pârâtului a depus cerere de ridicarea excepției de tardivitate, bazându-se pe art.1424 alin.(1) Cod civil vechi (2002), care deja nu mai acționează în circuitul civil, deoarece Codul civil a fost modernizat și a intrat în vigoare la 01.03.2019.

De asemenea, menționează recurentul că la data de 08.02.2018 S.R.L „Călătorul" a depus a două cerere către instanța de judecată , privind anularea contractului de vânzare-cumpărare nr. 1465 din 09.02.2015 cerere privind despăgubirea prejudiciului adus la S.R.L „Călătorul".

Deci, primul dosar a fost finisat la sfârșitul anului 2019, iar al doilea dosar este în procedura de examinare. Aşa dar conform art.401 alin.1) lit (b,d) CC(în ediția 01.03.2019), termenul prescripție extinctivă care a curs, s-a prescris la 08.02.2018 şi mai departe nu mai curge, deoarece dosarul se găsește in procedura.

Circumstanțele menționate supra, demonstrează netemeinicia şi ilegalitatea încheierii din 24.06.2024, şi atrage necesitatea casării acesteia.

Or, excepția de tardivitate este una neîntemeiată, şi urmează a fi respinsă având în vedere că, de către instanța de fond au fost eronat aplicate prevederile art.1861 CPC cu privire la excepția de tardivitate, temei pentru care solicită recurentul casarea încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 22 mai 2024 cu restituirea pricinii la rejudecare.

Analizând motivele invocate în recurs şi studiind materialele dosarului, Colegiul civil consideră recursul întemeiat şi care urmează a fi admis, cu casarea încheierii primei instanțe şi restituirea pricinii la rejudecare, din următoarele considerente.

Potrivit art.432 alin.(2), (3) CPC părțile şi alți participanți la proces sânt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;

b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;

c) a interpretat în mod eronat legea,

d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Potrivit art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicare acesteia.

Conform prevederilor art.426 alin.(3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității şi fără participarea părților.

Analizând legalitatea și temeinicia încheierii contestate, prin prisma argumentelor invocate în recurs în cumul cu materialele pricinii, Colegiul Civil consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea încheierii instanței de fond, dat fiind încălcate normele de drept procedural, restituind pricina spre rejudecare din următoarele.

În conformitate cu prevederile art.427 lit.b) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

În conformitate cu prevederile art.5 CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța de judecată în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

Conform prevederilor art.27 alin.(1) CPC, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum şi de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea şi mijloacele procedurale de apărare.

În corespundere cu art.186^1 alin.(1) CPC cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripție sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepției, instanța de judecată examinează excepția de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen.

Alin.(2) al aceluiași articol indică că excepția de tardivitate şi, după caz, repunerea în termen se soluționează în ședință de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanților citați legal nu împiedică examinarea cererilor.

Alin.(3) stabileşte că dacă nu se dispune repunerea în termen şi/sau se admite excepția de tardivitate, instanța de judecată respinge acțiunea ca fiind tardivă printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs.

Prevederile alin.(4) stabileşte că instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii adoptate conform alin. (3), este în drept:

a) să respingă recursul şi să mențină încheierea;

b) să admită recursul şi să caseze integral încheierea, restituind cauza spre rejudecare.

Potrivit alin.(5) dacă se dispune repunerea în termen şi/sau excepția de tardivitate se respinge, instanța de judecată emite o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul şi continuă examinarea cauzei.

Potrivit art.3 alin.(1) CPC ***instanțele judecătoreşti aplică legile procedurale civile în vigoare la data judecării cauzei civile, efectuării actelor de procedură sau executării actelor instanței judecătoreşti (hotărâri, încheieri, decizii, ordonanțe), precum şi a actelor unor alte autorități în cazurile prevăzute de lege.***

Prevederile alin.(2) indică că noua lege procedurală nu duce la modificarea efectelor juridice deja produse ca rezultat al aplicării legii abrogate şi nu le desființează. De la data intrării în vigoare a noii legi procedurale, efectele vechii legi încetează dacă noua lege nu prevede altfel.

Potrivit alin.(3) ***legea procedurală civilă care impune obligații noi, anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabileşte sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă.***

Colegiul a constată că ***la 08 februarie 2018, S.R.L „Călătorul" a depus cererea de chemare în judecată*** împotriva Primăriei or. Durlești, Consiliului local Durlești și S.R.L „Mobvaro-M" privind încasarea sumei, în mărime de 680 000 lei.

La 10 martie 2023, prin intermediul Direcției evidență și documentare procesuală a instanței, din partea reprezentantului pârâtului Consiliul or. Durlești, avocatul Croitoru Pavel,

a parvenit ***cererea cu privire la ridicarea excepției de tardivitate***. (f.d.149,Vol.II)

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 22 mai 2024, s-a admis cererea privind excepția de tardivitate a acțiunii depusă de Consiliul or. Durlești.

S-a respins ca tardivă cererea de chemare în judecată depusă de S.R.L "Călătorul" împotriva Primăriei or. Durlești, Consiliului or. Durlești, „Mobvaro-M" S.R.L privind încasarea despăgubirii.

S-a respins cererea S.R.L "Călătorul" privind repunerea în termenul de prescripție.

Drept temei în susținerea soluției adoptate, instanța de fond a invocat faptul că, reclamantul a depus acțiunea cu omiterea termenului de prescripție.

Instanța de recurs consideră încheierea contestată neîntemeiată şi pasibilă casării, cu trimiterea pricinii la rejudecare în același complet de judecată, din următoarele motive.

În conformitate cu prevederile art.183 alin. (1) şi (2) Cod de procedură civilă, după ce primește cererea de chemare în judecată, judecătorul pregătește cauza pentru dezbateri judiciare, pentru a asigura judecarea ei justă şi promptă. Pregătirea pentru dezbatere judiciară este obligatorie pentru orice cauză civilă (…).

În acord cu prevederile art. 184 Cod de procedură civilă, încheierea privind pregătirea cauzei pentru dezbateri judiciare se emite de către judecător, fără înștiințarea participanților la proces, în decursul a 15 zile de la data la care s-a dat curs cererii de chemare în judecată, cu enumerarea actelor ce urmează a fi efectuate pentru pregătirea cauzei şi cu indicarea termenelor îndeplinirii lor.

În conformitate cu prevederile art. 185 alin. (1) lit. n) Cod de procedură civilă, judecătorul, în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, la cerere, soluționează excepția de tardivitate a pretențiilor.

Prevederile art. 1861 Cod de procedură civilă, statuează că cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. (…) . Excepția de tardivitate şi, după caz, repunerea în termen se soluționează în ședință de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanților citați legal nu împiedică examinarea cererilor. Dacă nu se dispune repunerea în termen şi/sau se admite excepția de tardivitate, instanța de judecată respinge acțiunea ca fiind tardivă printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs. Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii adoptate conform alin.(3), este în drept: a) să respingă recursul şi să mențină încheierea; b) să admită recursul şi să caseze integral încheierea, restituind cauza spre rejudecare. (…).

Din textul expres al normei legale citate este cert faptul că excepția de tardivitate poate fi invocată și efectiv soluționată doar în interiorul actelor îndeplinite de judecător în vederea pregătirii pricinii civile pentru dezbaterile judiciare.

Deci, faza de pregătire a cauzei pentru dezbaterile judiciare, ca etapă a procesului civil, pornește de la emiterea de către judecător a unei încheieri în baza art.184 Cod de procedură civilă și se finalizează, în virtutea prevederilor art.190 Cod de procedură civilă, cu pronunțarea unei încheieri prin care judecătorul, după ce constată pregătirea suficientă a cauzei pentru dezbateri judiciare, coordonează cu părțile locul, data şi ora ședinței și stabilește termenul de judecare a cauzei în ședință de judecată.

Aşadar, din momentul adoptării încheierii în corespundere cu prevederile art.190 Cod de procedură civilă, faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare este terminată irevocabil și începe etapa dezbaterilor judiciare, reglementată de capitolul XV Codul de procedură civilă.

Actele cauzei atestă faptul că ***la 08 februarie 2018***, S.R.L "Călătorul" a depus cererea de chemare în judecată împotriva Primăriei or. Durlești, Consiliului local Durlești și S.R.L „Mobvaro-M" privind încasarea sumei, în mărime de 680 000 lei (f.d.4-8, vol.I)

Prin încheierea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru ***08.05.2018*** , s-a acceptat spre examinare cererea de chemare în judecată depusă de S.R.L "Călătorul" împotriva Primăriei or. Durlești, Consiliului local Durlești și S.R.L „Mobvaro-M" privind încasarea sumei, în mărime de 680 000 lei, s-a stabilit ședința de judecată pentru data de pentru ***13.06.2018, ora 11.00.***

S-a comunicat părților obligația de a se prezenta în fața instanței sau a grefei, cu acte de identitate valabile și copii ale acestora (f.d.58-61, vol.I).

La 10 martie 2023, prin intermediul Direcției evidență și documentare procesuală a instanței, ***din partea reprezentantului pârâtului Consiliul or. Durlești, avocatul Croitoru Pavel, a parvenit cererea cu privire la ridicarea excepției de tardivitate.*** (f.d.149,Vol.II)

În contextul situației concrete constatate în speță și a normelor de drept enunțate, Colegiul civil consideră că cererea de aplicare a excepției de tardivitate urma a fi examinată nu mai târziu de ***13.06.2018***.

Or, potrivit procesului-verbal al ședinței instanței de fond, aceasta a examinat-o la data de 23.04.2024-22.05.2024, depășind etapa de pregătire a pricinii pentru dezbaterile judiciare, stabilită până la data de 14.06. 2018, prin încheierea din 08.05.2018 (f.d.58-61, vol.I).

Sub acest aspect, în accepțiunea instanței de recurs, actele cauzei denotă faptul că excepția de tardivitate, în temeiul art.1861 CPC a fost invocată de pârât, soluționată și admisă de instanță în afara cadrului legal, după consumarea fazei de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, la data de 22 mai 2024 (f.d. 13-20, vol. III). Or, prevederile alin.(2) art.1861 CPC civilă stabilesc expres că ***excepția de tardivitate obligatoriu se soluționează în ședință de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare***.

Concomitent instanța de recurs constată că instanța de fond la soluționarea și admiterea demersului privind excepția de tardivitate a aplicat eronat normele de drept procedural .

Conform art. 3 alin.(1) CPC, instanțele judecătorești aplică legile procedurale civile în vigoare la data judecării cauzei civile, efectuării actelor de procedură sau executării actelor instanței judecătorești (hotărâri, încheieri, decizii, ordonanțe), precum şi a actelor unor alte autorități în cazurile prevăzute de lege.

Conform art. 46 alin. (1) Legea privind actele legislative nr. 780-XV din 27 decembrie 2001, actul legislativ produce efecte numai în timpul cât este în vigoare şi nu poate fi retroactiv sau ultra activ.

Materialele cauzei atestă, că la data de ***la 08 februarie 2018, S.R.L „Călătorul" a depus cererea de chemare în judecată*** împotriva Primăriei or. Durlești, Consiliului local Durlești și S.R.L „Mobvaro-M" privind încasarea sumei, în mărime de 680 000 lei.

Pe parcursul examinării cauzei, la data 10 martie 2023, prin intermediul Direcției evidență și documentare procesuală a instanței, din partea reprezentantului pârâtului Consiliul or. Durlești, avocatul Croitoru Pavel, a parvenit ***cererea cu privire la ridicarea excepției de tardivitate***, solicitând admiterea acesteia şi respingerea cererii de chemare în

judecată ca fiind tardivă (f.d.149,Vol.II)

Instanța de judecată neîntemeiat a ajuns la concluzia în speță sunt aplicabile prevederile art.186[1] CPC ***în redacția Legii nr.17 din 05.04.2018, în vigoare la 01.06.2018***, or excepția de tardivitate se invocă și se soluționează în temeiul art.186 1 CPC în condițiile în care noua lege procedurală nu duce la modificarea efectelor juridice deja produse ca rezultat al aplicării legii abrogate şi nu le desființează. De la data intrării în vigoare a noii legi procedurale, efectele vechii legi încetează dacă noua lege nu prevede altfel.

Respectiv, întrucât reclamantul S.R.L "Călătorul" la data de 08 februarie 2018, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei or. Durlești, Consiliului local Durlești și S.R.L „Mobvaro-M" privind încasarea sumei, în mărime de 680 000 lei, în speța dată sunt aplicabile prevederile ***Legii nr.155 din 05.07.2012, în vigoare la data depunerii acțiunii de către reclamant***, Or, soluționarea conflictului de legi în timp face necesară diferențierea dreptului subiectiv, constituit sub imperiul legii anterioare, de cel născut potrivit legii posterioare, această din urmă lege nu poate fără a avea caracter retroactiv să aducă atingere modalității în care legea anterioară a constituit dreptul subiectiv, modalitate guvernată de principiul tempus regit actum.

Respectiv, Colegiul atestă că instanța de fond a adoptat actul judecătoresc contestat contrar normelor de drept procedural ce guvernează situația în speță, deoarece a aplicat o lege nouă, neexistentă la data adresării reclamantului cu cerere de chemare în judecată, Lege care l-a limitat pe acesta în drepturi, impunându-i noi sancțiuni și reducând/excluzând un nivel de jurisdicție de soluționare a litigiului.

La fel, Colegiul atestă că instanța de fond a soluționat pricina potrivit prevederilor art.186[1] Cod de procedură civilă, cu încălcarea situației expuse în alin.(1) al acestei norme legale, deoarece cererea privind excepția de tardivitate a fost înaintată de pârât mult după finalizarea etapei de pregătire a pricinii pentru dezbateri.

În acest sens, Colegiul relevă că instanțele judecătorești nu sunt în drept de a admite derogări de la prevederile legii, deoarece principiul preeminenței dreptului, inserat în preambulul Convenției Europene şi Statutul Consiliului Europei, constituind în acelaşi timp un important impuls la adoptarea Convenției (Golder contra Regatului Unit al Marei Britanii, nr. 4451/70 din 21.02.1975, par.34, f.d.30), cât şi parte integrantă a Convenţiei în conformitate cu prevederile art. 31 alin. (2) al Convenției de la Viena cu privire la dreptul tratatelor din 23.05.1969, nu poate fi neglijat la soluționarea pricinilor civile, potrivit prevederilor art. 12 Cod de procedură civilă.

Colegiul reține, că în circumstanțele speței, sacrificarea principiului preeminenței dreptului va avea inter alia drept efect defavorizarea procesuală a părții interesate, dar neatrasă în proces, deoarece asemenea acțiuni nu pot fi admise de către instanța de judecată decât în condițiile expres stabilite de lege, în caz contrar, acțiunile arbitrare ale instanțe sunt incompatibile testului de imparțialitate obiectivă perceput de un observator informat şi dezinteresat. Imparțialitatea este esenţială pentru îndeplinirea adecvată a funcției judiciare, ea privește nu doar hotărârea însăşi, ci şi întreg procesul, prin care se ajunge la aceasta (valoarea 2, principiile de la Bangalore privind conduita judiciară).

Mai mult decât atât, potrivit definiției date în jurisprudența CtEDO noțiunii de certitudine legală, se menționează inter alia că legislația națională trebuie să fie expusă cu o suficientă precizie pentru a oferi posibilitatea persoanelor de a-şi reglementa comportamentul în sensul posibilității obținerii unor „consultații adecvate" de a prevedea în caz de necesitate

la un nivel rezonabil, consecințele, ce pot surveni în rezultatul anumitor acțiuni (Sunday Times vs UK 26.04.1979, §49).

Certitudine legală impusă inter alia regulilor de procedură civilă în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile reclamantului și pârâtului, cât și a altor persoane care au un interes legitim față de litigiu, motiv din care instanța de judecată nu este în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură civilă.

Conform dispozițiilor art.1 alin.(3) al Constituției Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudența constantă a Curţii Constituționale, (hotărârea Curţii Constituționale nr. 2 din 19.01.1998), una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituție şi Legi, iar instanța de judecată nu constituie o excepție în acest sens.

Respectiv, instanța de recurs reține, că soluționarea pricinii în modul în care a acționat instanța de fond în actuala speță reprezintă o violare vădită a dreptului reclamantului/recurent la un proces echitabil, garantat de art. 6 CEDO și constituie temei legal necondiționat, de casare a încheierii contestate, cu trimiterea cauzei la rejudecare în prima instanță.

Ca consecință, Colegiul relevă că instanța de fond prematur și, respectiv, incorect și neîntemeiat a admis cererea părții pârâte, privind excepția de tardivitate și a soluționat pricina prin emiterea unei încheieri, prin care a admis cererea privind excepția de tardivitate și a dispus respingerea acțiunii înaintate de S.R.L "Călătorul" pe motiv de tardivitate situație care impune adoptarea soluției de admitere a recursului și casarea încheierii contestate, cu remiterea pricinii pentru examinare în fond în aceiași instanță, în același complet de judecată, iar la noua examinare a pricinii, instanța de fond urmând să înlăture neajunsurile expuse în actuala decizie.

În conformitate cu prevederile art.427 lit.b) CPC, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat recursul de S.R.L „Călătorul".

Se casează încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 22 mai 2024, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de S.R.L „Călătorul" împotriva Primăriei or. Durlești, Consiliului or. Durlești, „Mobvaro-M" S.R.L privind încasarea despăgubirii, cu restituirea la rejudecare, în același complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului Marina Anton

Judecătorul

Judecătorii Dorin Dulghieru

Constantin

Roșca